

INVENTARIS KOORBIBLIOTHEEK

ST. PLEHELMUSBASILIEK

OLDENZAAL (1887 – 2014)

en

REPERTOIRE 1999 – 2014

van het

PLEHELMUS-ANTONIUSKOOR

*St. Plehelmusbasiliek: Plehelmusfeest 2001, met kardinaal Simonis als hoofdcelebrant.
Op de achtergrond het Plehelmus-Antoniuskoor in actie, onder leiding van Nardy Goorhuis-ter Elst.
(foto: Carlo ter Ellen).*

Inleiding

De partituren van de in onderstaande inventaris opgenomen composities worden bewaard in de koorbibliotheek en het koorarchief van de St. Plechelmusbasiliek en dateren uit de periode 1887 – 2014. De oudst bewaard gebleven partituur (uit 1887) is: Fr. Eppink (ed.): St. Gregorius Magnus. De overige oudste partituren lijken echter pas uit het begin van de twintigste eeuw te stammen, toen parochiekoren door de kerkelijke overheid verplicht werden om nieuw, in ieder geval ander repertoire in te studeren dan ze veelal gewend waren. Daardoor is op vele parochiële koorzolders het negentiende-eeuwse repertoire verloren gegaan: het bewaren ervan was geen noodzaak meer.

Ook is een klein aantal gregoriaanse zangboeken uit de negentiende en vroeg- twintigste eeuw bewaard gebleven: zij worden eveneens hieronder beschreven.

De composities van (overwegend) Latijnse kerkmuziek staan alfabetisch op componist of bewerker; dat houdt in dat missen, motetten etc. niet als aparte categorie zijn vermeld. Er is van afgezien om bij elke compositie de bezetting (gelijke stemmen – mannen / vrouwen – of gemengd koor) te vermelden. Ook zijn de geboorte- en eventuele sterfdata der componisten resp. bewerkers niet opgenomen.

In de periode 1865-1915 bestond het St. Plechelmuskoor evenals andere parochiekoren uit mannen; daarvóór echter, enkele tientallen jaren lang, maakten ook vrouwen deel uit van het parochiële koor. In 1915 werd, met bisschoppelijke toestemming, een jongenskoor opgericht, zodat vanaf toen ook en vooral (weer) klassiek repertoire voor gemengd koor kon worden gezongen.

Dit Plechelmuskoor verzorgde de Latijnse gezangen van de zondagse hoogmis in de St.

Plechelmusbasiliek tot eind 1998. Het jongenskoor raakte in dat jaar gedecimeerd en vanaf 1999 werd het een niet-kerkelijk koor. Het mannenkoor van de Plechelmus fuseerde met het gemengd

Antoniuskoor, waardoor per 1 januari 1999 het Plechelmus-Antoniuskoor ontstond. Dit koor verzorgde sindsdien de zondagse hoogmis, maandelijks afwisselend, in de St. Antoniuskerk en de St. Plechelmusbasiliek, en vanaf 1 juli 2008 alléén in de St. Plechelmusbasiliek.

*Foto uit het archief van het Plechelmuskoor Oldenzaal, anno 1922:
het toenmalige jongenskoor tijdens een uitstapje naar Schüttorf in de Graafschap Bentheim.
Rechts op de foto: dirigent Toon Borghuis.*

De dirigenten

In 1914 werd de toenmalige dirigent van het Plechelmuskoor, Horsthuis, opgevolgd door Toon Borghuis. Laatstgenoemde, die al eerder, in 1912, koorlid was geworden, bleef dirigent tot 1955.

De mannen van het Plechelmuskoor tijdens het zogeheten 'potverteren', in 1924 te Amsterdam; foto uit het archief van het Plechelmuskoor.

Van 1955 tot 1973 was Frans Oude Sogtoen dirigent; van 1973 tot 1976 Frans ter Horst en van 1976 tot 1985 Boyke Brand. Vervolgens ongeveer een half jaar Valentijn Smit en van 1986 tot 1989 Gerard Nieuwenhuis. Van 1989 tot 1994 was Herman Koops dirigent van het Stadsjongenskoor Basiliek Oldenzaal en Guus Goorhuis, sinds 1976 vaste organist van de St. Plechelmusbasiliek, was van 1989 tot 1999 tevens dirigent van het St. Plechelmusmannenkoor. Eens per maand zongen mannen- en jongenskoor gezamenlijk in de zondagse hoogmis, de andere zondagen werden alleen door het mannenkoor verzorgd.

In februari 1992 zongen jongens- en mannenkoor de hoogmis in de Parijse Notre Dame, alwaar ze ondermeer de Missa Festiva van Gretsjaninov zongen. De première van deze mis in 1937, onder leiding van de componist, was eveneens in de Notre Dame.

Van 1994 tot eind 1998 was Yt Nicolai dirigent van het jongenskoor, dat daarna de band met de kerk verbrak. Per 1 januari 1999 werd Nardy Goorhuis-ter Elst door het kerkbestuur van de toenmalige Oldenzaalse binnenstadsparochies Plechelmus en Antonius benoemd tot dirigent van het gelijktijdig tot stand gekomen Plechelmus-Antoniuskoor, dat zoals gezegd tot 1 juli 2008 zowel in de Antoniuskerk als in de Plechelmusbasiliek de zondagse hoogmis verzorgde en vanaf genoemde datum wekelijks in de basiliek. Guus Goorhuis bleef organist en tegelijkertijd dirigent gregoriaans.

Repertoire Plechelmus-Antoniuskoor

Het repertoire van het Plechelmus-Antoniuskoor uit de jaren 1999-2014 is in onderstaande inventaris van de koorbibliotheek verwerkt, maar wordt daarna eveneens in een aparte lijst opgenomen.

INVENTARIS KOORBIBLIOTHEEK ST. PLECHELMUSBASILIEK (1887-2014)

- Anderson, J.C.: Missa BMV de Lourdes
Andriessen, H.: Missa in festo Assumptionis BMV
Andriessen, H.: Missa in hon. SS.Cordis
Andriessen, H.: Ludovicusmis
Andriessen, H.: Laudes vespertinae
Andriessen, H.: Psalm 100
Andriessen, H.: Salve regina
Andriessen, W.: Missa in es-kl.t.
Anerio, F.: Christus factus est
Arcadelt, J.: Ave Maria
- Bach, J.S.: choralen uit de Matthäuspassion
Bach, J.S.: Wohl mir dass ich Jesum habe (choral uit Kantate 147)
Bach, J.S.: Zion hört die Wächter singen (choral uit Kantate 140)
Bach, J.S.: Was Gott thut das ist wohlgethan (choral uit Kantate 75)
Badings, H.: Missa brevis
Badings, H.: Oude Kerstliederen
Benoit, P.: Missa tribus vocibus virorum
Berlioz, H.: l'Adieu des bergers (uit l'Enfance du Christ)
Boezi, E.: Missa Solemnis
Brahe, M.: Bless this House
Bruckner, A.: Locus iste
Bruckner, A.: Tota pulchra est
Bruckner, A.: Tantum ergo
Bruckner, A.: Cantica sacra: de zes motetten
Bruggeman, H.C.: Te Sanctum Patrem Plechelmum (*TTBB + T-Bar.solo*), 1945
Britten, B.: Hodie (uit A Ceremony of Carols)
- Caplet, A.: O salutaris
Casali, G.: Missa in G
Charpentier, M.A.: Messe en sol mineur
Charpentier, M.A.: Messe de Minuit
Charpentier, M.A.: Messe sol majeur
Charpentier, M.A.: Salve puerule (uit In Nativitatem DNJC Canticum, H. 414)
Charpentier, M.A.: Te Deum laudamus
Cherubini, L.: Ave Maria
Clemens, H.: Tria cantica in Nativ. Domini
Croce, G.: Exaudi Deus
Cuypers, H.: Missa in hon S. Trinitatis
Cuypers, H.: Missa in hon S. Mathildis
Cuypers, H.: Transeamus

Delune, L.: Tantum ergo
 Denman Thompson, H.: Glory to the King
 Diepenbrock, A.: Hymnus de Spiritu Sancto
 Dupré, M.: Ave Maria
 Duruflé, M.: Missa cum Jubilo
 Duruflé, M.: Ubi caritas
 Duruflé: In paradisum (uit Requiem)

Ebeling, J.G.: All my heart
 Eccard, J.: In dulci jubilo
 Elgar, E.: Ave verum
 Elgar, E.: Ave Maria

Eppink, Fr. (ed.): St. Gregorius Magnus. Kerkelijke gezangen met en zonder orgel voor (vier) gelijke stemmen. Uitgave Wed. van Rossum, Utrecht 1887.

Ett, C.: Passio DN J.Chr. secundum Matthaeum

Fauré, G.: Ave Maria
 Fauré, G.: Ave verum
 Fauré, G.: Maria mater gratiae
 Fauré: Cantique de Jean Racine
 Franck, C.: Psalm 150: Louez le Dieu
 Franck, C.: La vierge à la crèche

Alphons Gaalman (1914-1986) was van 1941 tot 1949 organist van de St. Plechelmus en muzikale spil van de orgelconcerten vanaf 1949 in deze basiliek. Jarenlang was hij organist van de Lambertuskerk te Hengelo waar hij samenwerkte met dirigent August Vörding. Was ook pianist, dirigent en componist.

Gaalman, Alphons: Noël pour l'amour de Marie ('voor dirigent en koor Basiliek Oldenzaal')
 Gaalman, Alphons: Sacerdos et pontifex (SATB en fluit, hobo, clarinet, fagot, hoorn, trompet, trombone, contrabas en pauken)

Gardner, J.: Tomorrow shall be my dancing Day

Gasparini, Q.: Adoramus te

Goller, V.: Te Deum

Gounod, Ch.: Messe brève no. 7 in C aux chapelles

Gounod, Ch.: O salutaris (uit Messe brève no.7)

Gretsjaninov, A.: Missa Festiva

Gretsjaninov: Missa Sancti Spiritu

Gretsjaninov, A.: Cantate Domino

Gruber, J.: Missa in hon. S. Elisabeth

Gruber, J.: Missa in hon. S. Frederici

Gruber, J.: Jubiläums-Messe

Gruber, J.: Maria-Zeller-Messe

Gruber, J.: Stille Nacht (oorspr. versie)

Guarneri, F.: Haec dies

Haller, M.: Missa Quintadecima

Haller, M.: Coenantibus illis

Haller, M.: Laudes Eucharisticae

Haller, M.: offertoria Pinksteren en Assumptionis BMV

Handel, G.F.: Break forth into joy
 Handel, G.F.: For unto us a Child is born (uit Messiah)
 Handel, G.F.: Halleluia (Messiah)
 Handel, G.F.: See the conquering Hero comes
 Handl, J.: Ecce quomodo moritur
 Handl, J.: Resonet in laudibus
 Hassler, H.: Cantate Domino
 Hassler, H.: Christ ist erstanden
 Haydn, J.: Kleine Orgelmesse
 Haydn, J.: Missa brevis F-dur
 Haydn, J.: Nicolaimesse
 Haydn, M.: Tenebrae facta sunt
 Hebreeuws Sabbathlied: Eits chayim hi
 Heydt, W.: Missa Duabus Vocibus
 Heydt, W.: Tantum ergo
 Hilber, J.B.: Messe zu Ehren des H. Leodegar
 Holst, G.: Personent hodie
 Horst, F. ter: Mis voor jongenskoor (b.g.v. 60-jarig bestaan jongenskoor Plechelmusbasiliek)
 Horst, F. ter: O sacrum convivium (opgedragen 'aan het St. Plechelmusbasiliekkoor')
 Incertus: O Domine Iesu Christe

Carel Jacobs, organist, dirigent, pianist en componist, was tot 1974 directeur van het Twents Conservatorium te Enschede. Daarvóór was hij jarenlang dirigent van het toenmalige jongens- en mannenkoor van de St. Jacobuskerk te Enschede.

Jacobs, Carel: Missa Suavis: sinite pueros (SA en orgel)
 Jenny, Alb.: Missa Dorica
 Kirley, T.: A Psalm for Singing
 Klerk, A. de: Missa exemplar opificium
 Klerk, A. de: Missa huc ad regem pastorum
 Klerk, A. de: Sacramentslof
 Klerk, A. de: Psalm 150

Koenen, Fr.: Ave verum
 Koop, O.: Priestercantate Groot is de Heer
 Koop, O.: Atiphonae BMV
 Koop, O.: Lauda Sion
 Lasso, O. di: Hodie apparuit
 Lasso, O. di: Eripe me
 Lasso, O. di: Dexter a Domini
 Loots, Ph.: Missa festiva
 Lotti, A. en B. Cordans: Missa 2-vocum aequalium
 Lotti, A.: Missa in a
 Lotti, A.: Ave regina caelorum
 Lotti, A.: Crucifixus
 Lotti, A.: Regina coeli
 Lotti, A.: Vere languores

Marenzio, L.: Hodie Christus natus est
 Mendelssohn, F.: Beati mortui
 Mendelssohn, F.: Hark the herald Angels sing
 Mendelssohn, F.: O lux beata Trinitas
 Mendelssohn: I waited for the Lord
 Messner, J.: Messe in G
 Messner, J.: Messe in C
 Monnikendam, M.: missa parvulorum
 Monnikendam, M.: Via Sacra (Vexila Regis en Stabat mater)
 Monteverdi, C.: Missa in F
 Monteverdi, C.: Missa 4-vocum inaequalium 1651
 Monteverdi, C.: Missa da Cappella
 Mozart, W.A.: Missa brevis d-moll
 Mozart, W.A.: Missa brevis, Orgelsolomesse, C-dur
 Mozart, W.A.: Missa brevis D-dur
 Mozart, W.A.: Missa brevis B-moll
 Mozart, W.A.: Krönungsmesse C-dur
 Mozart, W.A.: Ave verum
 Mozart, W.A.: Iubilate Deo K 117
 Mozart, W.A.: Lacrimosa (uit Requiem)
 Mozart, W.A.: Laudate Dominum
 Mozart, W.A.: Sancta Maria
 Mul, J.: Missa Porta Coeli
 Mul, J.: Missa l'Homme Désarmé
 Mul, J.: Toen God in Betlehem

Nekes, F.: Ave regina caelorum
 Nekes, F.: Alma redemptoris mater
 Nieland, J.: Missa in hon S. Theresia a Jesu Infante
 Nieland, J.: motettenbundel
 NN: Deck the Hall
 NN: Ding dong merily on high

NN: Fröhliche Weihnacht überall
NN: In dulci iubilo
NN: Kinder swyg soo moog di hooren
NN: Kommet ihr Hirten
NN: les pastoureaux
NN: Maria durch ein Dornwald
NN: Still, still
NN: the Angels and the Shepherds
NN: the twelve Days of Christmas
NN: Oud-Nederlandsche Kerkmuziek; twaalf motetten, 15^e-16^e eeuw (ed v.Rossum)

Oxley, H.: Mater ora filium

Palestrina, G.P. da: Missa brevis 4-vocum inaequalium
Palestrina, G.P. da: Missa iste confessor
Palestrina, G.P. da: Missa aeterna Chr. Mundis
Palestrina, G.P. da: Adoramus te
Palestrina, G.P. da: Ahi che quest vechi mihi
Palestrina, G.P. da: Dies sanctificatus
Palestrina, G.P. da: Iesu Rex admirabilis
Palestrina, G.P. da: Matin responsory (arr.)
Palestrina, G.P. da: O bone Iesu
Palestrina, G.P. da: O crux ave
Palestrina, G.P. da: Popule meus
Palestrina, G.P. da: Sicut cervus
Palestrina, G.P. da: Verbum supernum
Peeters, Flor: Missa in hon S. Josephi
Peeters, Flor: Ave Maria
Pergolesi, G.B.: Quando corpus (uit Stabat mater)
Perosi, L.: Messa a tre voce d'uomo
Perosi, L.: Missa Eucharistica
Perosi, L.: Missa pontificalis
Perosi, L.: Missa Secunda Pontificalis
Philipp, Fr.: Maria Himmelskönigin
Piel, P.: Ave Maria
Pirenne, M: Missa in conspectus Domini
Pistet, F.: Missa aeterna Christi munera
Pitoni, G.O.: Tantum ergo
Poulenc, F.: Seigneur, je vous en prie (uit Quatre petites prières de S.Francois d'Assise)
Praetorius, M.: Er is een roos
Praetorius, M.: In dulci iubilo
Purcell, H.: Come ye Sons of Art
Purcell, H.: Sound the Trumpet
Purcell: Ode for St. Cecilia's Day
Refice, L.: Missa in hon S. Clarae Assisiensis
Refice, L.: Missa in hon S. Eduardi Regis

Refice, L.: Missa regina martyrum
Refice, L.: Cantica Eucharistica
Rheinberger, J.: Mis in C
Roucairol, J.: Alleluia
Rue, P. de la: O salutaris
Rutter, J.: Clap your Hands
Rutter, J.: Il est né le divin enfant
Rutter, J.: Nativity Carol
Rutter, J.: Star Carol
Rutter, J.: The Lord bless you and keep you
Rutter, J.: What sweeter Music

Saint-Saëns, C.: O salutaris (uit Messe a 4-voix)
Saint-Saëns, C.: Tollite hostias
Schaik, J.A.S. van: Twee kleine Cantaten voor een Priesterfeest (nihil obstat: 1909)
Schnabel, J.: Transeamus
Schouten, J.: Missa simplex
Schouten, J.: Maria die zoude
Schrijvers, J.: Drie bekende kerstliederen
Schröder, H.: Missa Eucharistica
Schröder, H.: Es wird schon gleich dunkel
Schubert, Fr.: Deutsche Messe
Schubert, Fr.: Messe G-dur
Schubert, Fr.: Messe C-dur
Schubert, Fr.: Messe Es-dur
Schubert, Fr.: Gott meine Zuversicht
Schütz, H.: Also hat Gott die Welt geliebt
Smeets, L.: Tantum ergo
Stein: Festmesse
Strategier, H.: Salve Regina
Stravinsky, I.: Ave Maria
Stravinsky, I.: Pater noster
Sweelinck, J.P.: Venite exultemus
Suriano, Fr.: Regina coeli

Tate, N.: While Shepards watched
Tavener, John: Song for Athena
Telemann, G.: Psalm 117: Laudate Jehovam
Toebosch, L.(ed.): Zeventien lofgezangen uit vroeger eeuwen

Valkestijn, J.: St. Bavo-mis
Verhulst, J.: Haec dies
Viadana, L. da: O sacrum convivium
Viadana, L. da: Haec dies
Vierne, L.: Messe Solennelle
Vierne, L.: Tantum ergo
Vittoria, T. da: Ave Maria

Vittoria, T. da: Mattëuspassie
 Vittoria, T. da: Natus est nobis
 Vittoria, T. da: Tantum ergo
 Vivaldi, A.: Crucifixus (uit Credo RV 591)
 Vivaldi, A.: Et misericordia (uit Magnificat RV 610a)
 Vivaldi, A.: Gloria in excelsis Deo (uit Gloria RV 589)
 Vocht, L. de: Missa pastorum
 Vocht, L. de: Duo cantus Mariani

MISSA „IN MANUS TUAS DOMINE“ opgedragen aan het „St. Plechelmuskoor“ te Oldenzaal en zijn Dirigent Frans Oude Sogtoen. A. Vörding.

De uit het Westfaalse Eggerode afkomstige August Vörding (1901-1973) werd in 1923 organist van de Lambertuskerk te Hengelo (O) en in 1928 dirigent van het Lambertuskoor. Was met Carel Jacobs (Jacobuskoor Enschede), Dinand Dijkhuis (Pancratiuskoor Haaksbergen) en Frans Oude Sogtoen (Plechelmuskoor Oldenzaal) jarenlang letterlijk toonaangevend in de Twentse kerkmuziek.

Vörding, A.: Missa In manus tuas Domine; 'opgedragen aan het St. Plechelmuskoor te Oldenzaal en zijn dirigent Frans Oude Sogtoen'
 Vranken, P.J.Jos.: Priester-Cantate
 Vulpius, M.: Vom Himmel kam der Engelschar

Weber, C.M. von: Jubelmesse G-dur
 Wesley, S.: Lead me Lord
 Wesley, S.: Omnes gentes
 Wesley, S.: Si iniquitates
 Widor, Ch.M.: Tantum ergo
 Willcocks, D.: Away in a Manger

Willcocks, D.: it came upon a Midnight clear
Willcocks, D.: O come all ye faithfull
Willcocks, D.: Once in Royal David's City
Williams: Jesus is his Name
Winnubst, J. Missa Dominicalis
Winnubst, J.: Ave Maria
Winnubst, J.: motetten

Zelioli, A.: Laudate Dominum

REPERTOIRE 1999-2014

van het

PLECHELMUS-ANTONIUSKOOR

Plechelmus-Antoniuskor na een concert in de St. Baafskathedraal te Gent, november 2002.

missen, vespers, motetten

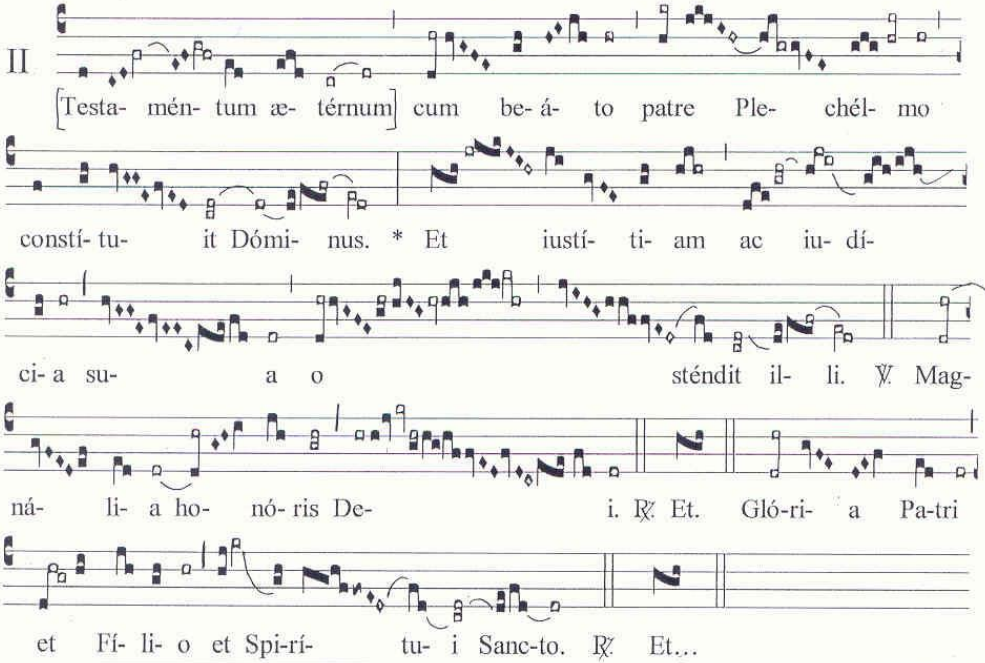
Hierna volgt een overzicht van het repertoire zoals dat op het moment van vastlegging ervan (januari 2014) gezongen wordt of kan worden door het Plechelmus-Antoniuskor.
De composities waarbij géén bezetting vermeld is, zijn voor gemengd koor (van SATB tot SSAATTBB).
Niet vermeld is, of het a cappella- werken betreft of composities met orgelbegeleiding. De meeste werken zijn overigens mét orgel.

Missen

Casali: Missa in G
Finkers: Sint-Jorismis
Gounod: Messe brève nr.7
Gretsjaninov: Missa festiva
Gretsjaninov: Missa Sancti Spiritu
Gruber: Missa in hon S. Friederici (TTBB)
Haydn: Kleine Orgelmesse
Haydn: Missa brevis F-dur
Monteverdi: Missa in F
Mozart: Krönungsmesse C-dur
Mozart: Orgelsolomesse C-dur
Mozart: Missa brevis D-dur
Mozart: Missa brevis d-moll
Perosi: Messa a tre voce d'uomo (TTB)
Schubert: Deutsche Messe
Vierne: Messe Solennelle

Vespers

Responsorie

II
[Testa- mén- tum æ- térnum] cum be- á- to patre Ple- chél- mo
constí- tu- it Dómi- nus. * Et iustí- ti- am ac iu- dí-
ci- a su- a o sténdit il- li. ✠ Mag-
ná- li- a ho- nó- ris De- i. R̄ Et. Gló-ri- a Pa- tri
et Fi- li- o et Spi- rí- tu- i Sanc- to. R̄ Et...

Responsorie uit het gereconstrueerde middeleeuwse officie van Plechelmus, bewerkt voor de eigen praktijk. Een editie van dit officie is opgenomen in het jubileumboek "Plechelmus. Zijn kerk, liturgie en kapittel te Oldenzaal." (Zutphen 2005). Sinds het 1050-jarig jubileum van de St. Plechelmusparochie in 2004 wordt deze vespers jaarlijks weer op het patroonsfeest gevierd.

Plechelmusvespers (gregoriaans)

Motetten

Arcadelt: Ave Maria
Bach: Was Gott thut das ist wohlgethan
Bach: Ich bin's ich sollte büßen
Bach: O Haupt voll Blut und Wunden
Bach: Wohl mir dass ich Jesum habe
Brahe: Bless this house (SA)
Britten: Jubilate Deo
Bruckner: Locus iste
Charpentier: Salve puerule
Charpentier: Te Deum
Cherubini: Ave Maria(SSA)
Duruflé: Ubi caritas
Elgar: Ave Maria
Elgar: Ave verum corpus
Elgar: o salutaris hostia
Fauré: Cantique de Jean Racine
Franck: Psalm 150
Gardner: Tomorrow shall be
Gounod: O salutaris hostia
Gretsjaninov: Cantate Domino
Händel: Halleluia
Handl: Ecce quomodo
Holst: Personent hodie
Lotti: Crucifixus
Lotti: Regina caeli
Mendelssohn: O lux beata Trinitas (TTBB)
Mendelssohn: I waited for the Lord
Mozart: Sancta Maria
Mozart: Ave verum corpus
Mozart: Lacrimosa
Mozart: Laudate Dominum
Mozart: Iubilare Deo
Palestrina: Matin responsory
Pergolesi: Quando corpus (SA)
Poulenc, F.: Seigneur, je vous en prie (TTBB)
Purcell: Come ye sons of art (SSA)
Purcell: Ode for St. Cecilia's Day
Rutter: What sweeter music
Saint-Saëns: O salutaris hostia (S)
Saint-Saëns: Tollite hostias
Schnabel: Transeamus (SA+ B-solo)
Schubert: Gott, meine Zuversicht (SSAA)
Stravinsky: Ave Maria
Tavener: Song for Athene

Telemann: Ps. 117 Laudate Jehovam
Vierne: Tantum ergo
Vivaldi: Et misericordia, uit Magnificat
Vivaldi: Crucifixus, uit Credo
Vivaldi: Gloria in excelsis Deo, uit Gloria
Wesley: Si iniquitates (*TBB*)
Widor: Tantum ergo
Willcocks: Once in Royal David's City
Willcocks: It came upon a Midnight clear
Willcocks: Away in a Manger

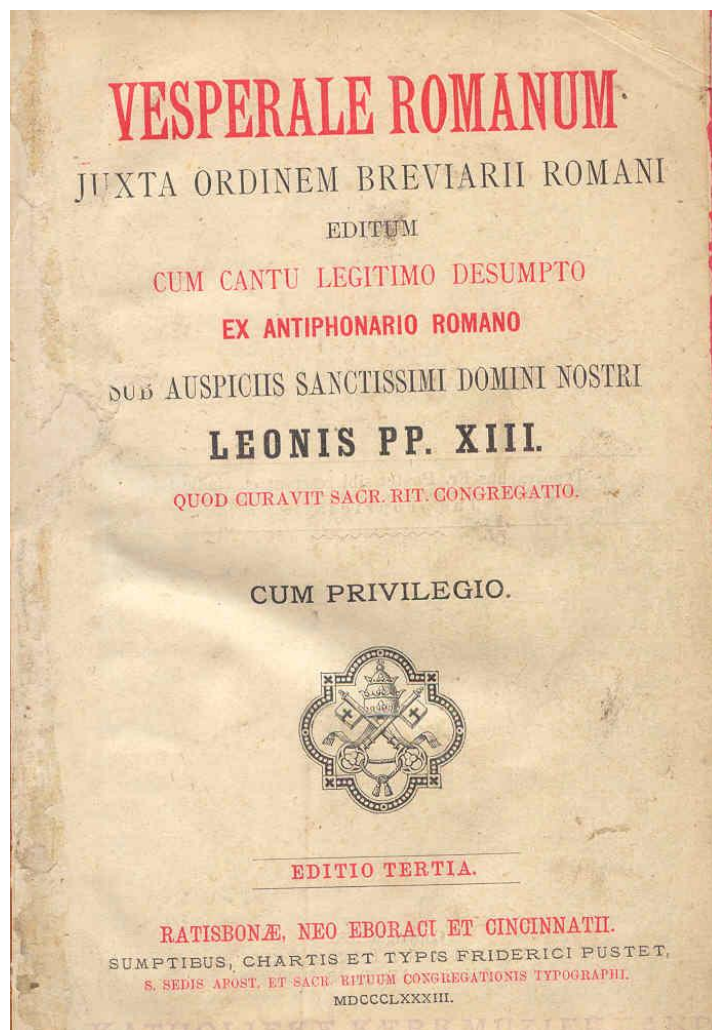
GREGORIAANSE ZANGBOEKEN ST. PLECHELMUSBASILIEK

1:

GREGORIAANSE ZANGBOEKEN UIT DE KOORBIBLIOTHEEK DER
ST. PLECHELMUSBASILIEK:

VESPERALE ROMANUM

JUXTA ORDINEM BREVIARII ROMANI
EDITIO TERTIA;
RATISBONAE, NEO EBORACI ET CINCINNATII,
SUMPTIBUS, CHARTIS ET TYPIS FRIDERICI PUSTET,
S.SEDIS APOST. ET SACR. RITUUM CONGREGATIONIS TYPOGRAPHI.
MDCCCLXXXIII (1883).

[33]

Commune Confessoris Pontificis.
In I. Vesperis.

1. Antiphona. *Ton. VII. Fin. 1.*

Ec-ce sa-cér-dos magnus, * qui in di-é-bus su-is
plá-cu-it De-o, et in-véntus est ju-stus. (T. P. Al-le-lú-ja.)

Ps. 109. Dixit Dóminus. pag. [1]. E u o u a e.

2. Antiphona. *Ton. VII. Fin. 1.*

Non est in-vén-tus * sí-mi-lis il-li, qui con-ser-
vá-ret le-gem Ex-cél-sí. (T. P. Al-le-lú-ja.)

Ps. 110. Confitébor. pag. [2]. E u o u a e.

3. Antiphona. *Ton. VIII. Fin. 1.*

Id-e-o * ju-re-ju-rán-do fe-cit il-lum Dó-
mi-nus cré-scé-re in ple-bem su-am. (T. P. Al-le-lú-ja.)

Ps. 111. Beatus var. pag. [3]. E u o u a e.

C

Aan het eind van dit Vesperale is een toegevoegd katern van twintig pagina's, bestemd voor het aartsbisdom Utrecht, bevattend de *Officia Propria Sanctorum Archidioecesis Ultrajectensis*, gebeden en gezangen voor de vespers van de eigen heiligen van het aartsbisdom, waaronder een oratie voor het feest van St. Plechelmus op 15 juli.

Archidioecesis Ultrajectensis. 13

si-gnis, al-le-lú-ja. **Cantic.** Ma-gní-fi-cat.

E u o u a e.

Eadem Die.

S. Plechelmi Episcopi Confessoris.
Oratio.

Omnípotens sempitérne Deus, in cujus conspéctu semper
éxstitit præclára vita Sanctórum: præsta, quæsumus;
ut qui beáti Plechélni, Confessóris tui atque Pontificis
natalítia cólimus, ejus in cælo consórtium, te miseránte,
obtinére possimus. Per Dóminum.

Op pagina 20 staat het zogeheten *Imprimatur*, de kerkelijke goedkeuring, op 27 februari 1878 verleend door aartsbisschop A.J. Schaepman.

Deze zangboeken (twee exemplaren zijn bewaard gebleven) zijn zo te zien daadwerkelijk gebruikt. Blijkens stempel aangeschaft bij van Rossum, kath. Kerkmuziekhandel, Utrecht.

GRADUALE

SACROSANCTAE ROMANAE ECCLESIAE
DE TEMPORE ET DE SANCTIS

SS.D.N.PII X.
PONTIFICIS MAXIMI
JUSSU RESTITUTUM ET EDITUM
CUI ADDITA SUNT FESTA NOVISSIMA.
EDITIO SCHWANN P

MDCCCXVII
DUESSELDORF (GERMANIA)
SUMPTIBUS AC TYPIS L.SCHWANN

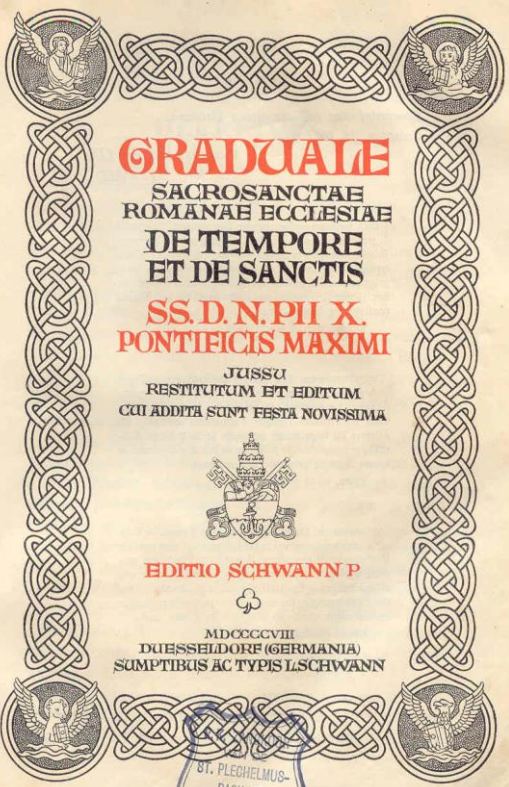

*Billmuth
L. van der
Driest*

**GRADUALE
ROMANUM**

R. K. ZANGKOOR
VAN DE
ST. PLECHELMUS-
BASILIEK
OLDENZAAL

**GRADUALE
SACROSANCTAE
ROMANAE ECCLESIAE
DE TEMPORE
ET DE SANCTIS
SS. D. N. PII X.
PONTIFICIS MAXIMI**

JUSSU
RESTITUTUM ET EDITUM
CUI ADDITA SUNT FESTA NOVISSIMA

EDITIO SCHWANN P

MDCCCVIII
DUESSELDORF (GERMANIA)
SUMPTIBUS AC TYPIS L. SCHWANN

ST. PLECHELMUS-
BASILIEK
OLDENZAAL

Op de achterkant van dit titelblad staat:

Concordat cum editione typica Vaticana.
Coloniae, 14. Julii 1908.
Vicarius Archiep̃i Glis.
Dr. Kreutzwald.

Dit zangboek (één exemplaar is bewaard gebleven) bevat dus níet de ritmische tekens van Solesmes, die in de Desclée-uitgaven van het Graduale worden opgenomen. De zangers konden dus alléén de noten zingen, niet wetend hoe lang een noot duurde, omdat er niets aan toegevoegd was in deze Schwann-editie. Later is met potlood een groot aantal punten en episemata ingevuld, waarbij de schrijver de beschikking gehad moet hebben van de Desclée-uitgave van het Graduale. Op de laatste twee pagina's van het boek staat een lijst van gregoriaanse zangboeken, uitgegeven door Schwann te Düsseldorf. Het op vrij groot formaat uitgegeven *Graduale, Notatio antiqua, uno volumine* (18½ bij 24½ cm) kostte toen 7 Mark.

CANTUALE

VESPER- EN LOFBOEK
VOOR DE
KERKPROVINCIE VAN NEDERLAND

Een officiële uitgave van het Nederlands episcopaat, met mgr. Van de Wetering als aartsbisschop. De bisschoppen gaven in het voorwoord aan dat “met dit koorboek zelfs de zwakste koren, niet enkel op de hoogste Feesten, maar ook op alle Zon- en Feestdagen Vespers kunnen zingen”.

7. De Sequens: Stabat Mater dolorosa.

II.

Sta-bat Ma-ter do-lo-ró-sa Juxta cru-cem laerimó-
 Zij stond, de Moeder van Smarten, naast het kruis schreiend,

sa, Dum pendé-bat Fí-li- us. 2. Cu- jus á-nimam ge-
 als er hing de Zoon. Hare ziel zuchtend,

méntem, Contristá-tam et do-lén-tem, Pertransi-vit gla-
 bedroefd en lijdend, doorboorde het

di- us. 3. O quam tristis et afflicta Fu- it il-la be-nedí-
 zwaard. O hoe droevig en verslagen was die gezegende

cta Ma-ter U-ni-gé-ni-ti! 4. Quæ mœré-bat et do-lébat,
 Moeder des Eengeborenen! Wat treurde en leed zij,

Pi-a Ma-ter, dum vi-dé-bat Na-ti poenas ínely-ti. 5. Quis
 de lieve Moeder, als zij zag het lijdén van haar schuldloos Kind. Welk

est homo qui non fle-ret, Matrem Christi si vi-dé-ret
 mensch zou niet schreien, zoo hij de Moeder van Christus zag

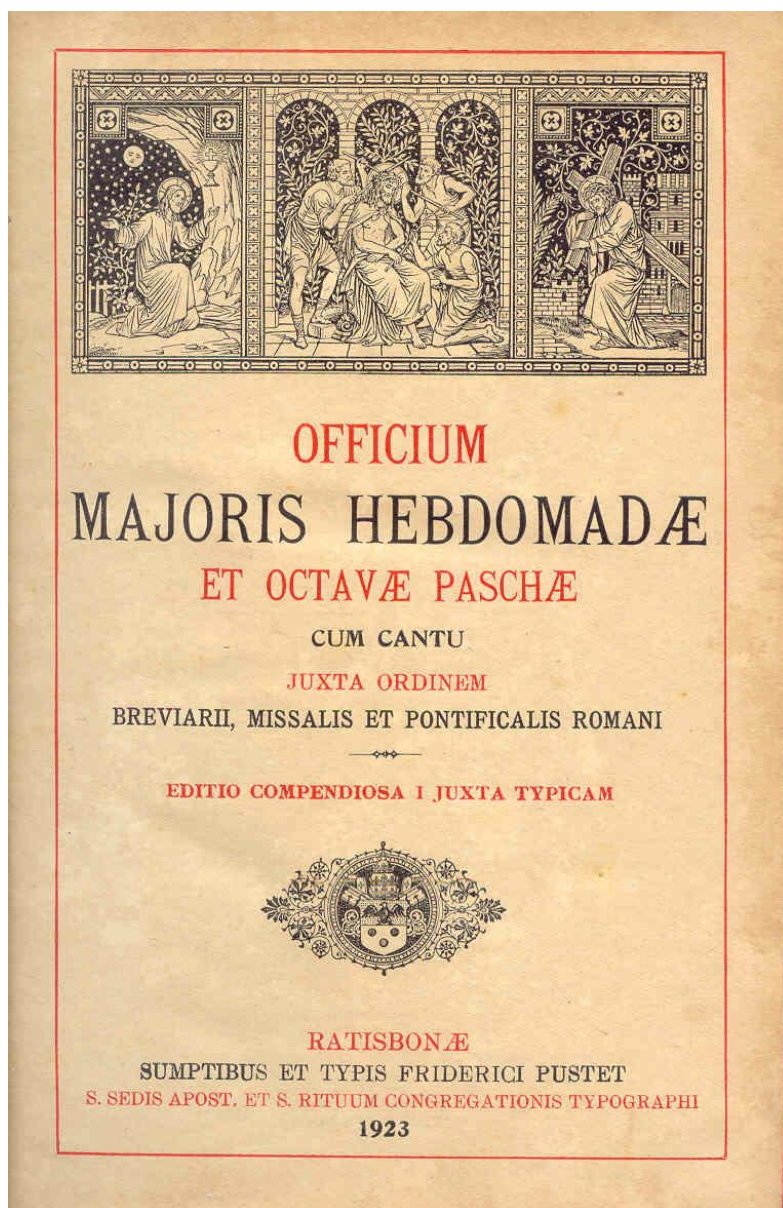
*De Latijnse teksten zijn in deze editie telkens voorzien
 van de Nederlandse vertaling*

Uitgave: Wed. Van Rossum, Utrecht, 1917

OFFICIUM
MAJORIS HEBDOMADAE
ET OCTAVAE PASCHAE
 CUM CANTU
 JUXTA ORDINEM
 BREVIARII, MISSALIS ET PONTIFICALIS ROMANI

EDITIO COMPENDIOSO I JUXTA TYPICAM

RATISBONAE
 SUMPTIBUS ET TYPIS FRIDERICI PUSTET

Dit zangboek bevat de volledige liturgie van Palmzondag tot en met de dinsdag na Pasen: metten, lauden, priem, terts, sext, none, mis, processies, vespers, completeen, alsmede enkele aanvullingen. Deze Pustet- uitgave vertoont niet meer de grote kwadraatnoten van de edities uit de 19^e eeuw; de noten (uiteraard zonder ritmische tekens) komen overeen met de Vaticaanse editie.

LIBER USUALIS
MISSAE ET OFFICII
PRO DOMINICIS ET FESTIS
CUM CANTO GREGORIANO
EX EDITIONE VATICANA ADAMUSSIM EXCERPTO
ET RHYTHMICIS SIGNIS IN SUBSIDIUM CANTORUM
A SOLESMENSIBUS MONACHIS
DILIGENTER ORNATO

TYPIS SOCIETATIS S. JOANNIS EVANGELISTAE
 DESCLÉE & SOCII

S. Sedis Apostolicae et Sacrorum Rituum Congregationis Typographi
 PARISIIS, TORNACI, ROMAE
 1934

942 In Festo Corporis Christi.

na gló-ri-a, Qui ví-tam sine término. Nóbis dónet in
 pátri-a. Amen.

V. Pósuit fines tuos pácem, allelúia.
 R. Et ádipe fruménti sátiat te, allelúia.

Ad Bened. Ant. 1. a 3

E-go sum *pá-nis ví-vus, qui de caélo
 de-scéndi: si quis manducá-ve-rit ex hoc
 pá-ne, ví-vet in aetér-num, alle-
 lú-ia. E u o u a e.

Oratio. Deus, qui nobis. 943.

Ad Primam. Ant. Sapientia. 939. Psalmi ut in Festis, 226. In R. br. V. Qui natus es. 229. Et sic dicitur per totam Octavam, etiam in Festis I. classis. Lect. br. Quicumque. ut infra ad Nonam, 955. In VV. Primae et Completorii non additur Allelúia. sed in altis Horis.

AD TERTIAM.

Hymnus cantatur ut supra, 407.

Ant. Angelórum éscá. 940. Capitulum. Fratres: Ego enim. et Vespertis. 937.

R. br.

Panem caéli dédit é-is: * Alle-lú-ia, alle-lú-ia.

943 In Festo Corporis Christi.

V. Pánem Ange-lórum manducávit hómo. Gló-ri-a Pátri,
 et Fí-li-o, et Spi-rí-tu-i Sáncto.

V. Cibávit illos ex ádipe fruménti, allelúia.
 R. Et de pétra, melle saturávit éos, allelúia.

AD MISSAM.

Intr. 2.

Cibá-vit é-os * ex ádi-pe frumén-ti, alle-
 lú-ia: et de pé-tra, melle sa-tu-rá-vit é-os,
 alle-lú-ia, al-le-lú-ia, al-le-lú-ia.

Ps. Exsul-tá-te Dé-o adju-tó-ri nóstro: * ju-bi-lá-te Dé-o

Já-cob. Gló-ri-a Pátri. E u o u a e.

Oratio.

Deus, qui nobis sub Sacraménto sacra mystéria venerári; * ut red-
 mirábilí passiónis tuae memó- emptionis tuae fructum in nobis
 riam reliquisti: † tribue, quaesumus, júgiter sentiamus. Qui vivis et re-
 lia nos corpóris et sánguínis tui gnas cum Deo Patre in unitáte.

Lectio Epistolae beati Pauli Apostoli ad Corinthios. I. Cor. II d.

Fratres: Ego enim accépi a Dó- nocte tradebátur, accépit panem, et
 mino quod et trádidí vobis: grátias agens fregit, et dixit: Acci-
 quóniam Dóminus Jesus, in qua pite, et manducáte: Hoc est corpus

Aan het eind van dit boek is een katern van 24 pagina's geplaatst, bevattend het Proprium Officiorum Sanctorum Archidioceseos Ultrajectensis, supplementum ad vesperale Romanum, in 1930 verschenen bij dezelfde Desclée & Socii. Op de liturgische kalender staat Plechelmus vermeld bij 15 juli als commemoratio. Verderop staat dezelfde oratie vermeld als in de Pustet-editie van het Vesperale uit 1883.

Van dit over de gehele katholieke wereld beroemde zangboek hebben velen gebruik gemaakt: veelal stonden vóór in het boek de namen geschreven van de opeenvolgende koorleden die het soms een (zangers)leven lang gebruikt hebben: het boek was daardoor een persoonlijk bezit geworden tijdens het koorlidmaatschap. Van sommige Oldenzaalse zangers is bekend dat ze na hun dood begraven wilden worden met het Liber Usualis of Graduale Romanum in hun handen. Deze wens is meer dan eens ook gehonoreerd.

GRADUALE ROMANUM

uit 1974

Van deze vernieuwde editie van het Graduale is in 1976 voor elke koorzanger een exemplaar aangeschaft.

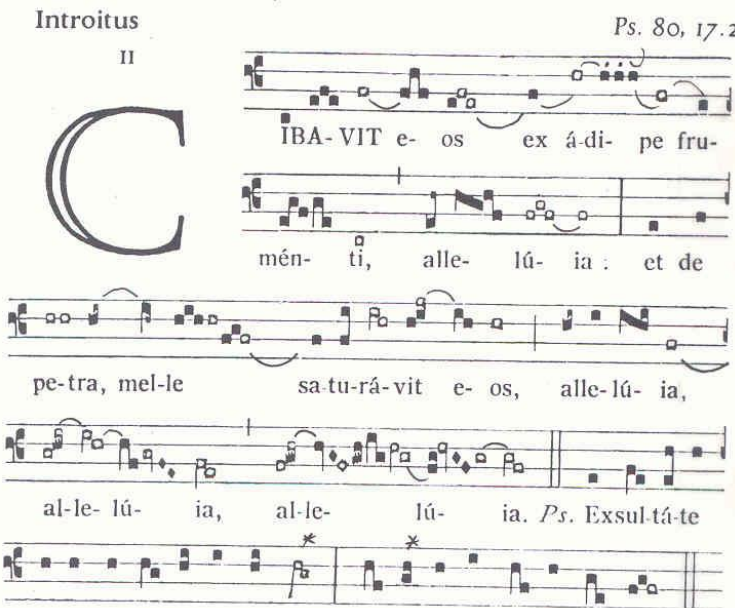
VANAF 1990: NAAR EEN EIGEN EDITIE DER WISSELENDE GEZANGEN

Donderdag of zondag na het hoogfeest
van de Heilige Drieëenheid

HEILIG LICHAAM EN BLOED
VAN CHRISTUS
SACRAMENTSDAG
Hoogfeest

Introitus
II

Ps. 80, 17.2

IBA-VIT e-os ex á-di-pe fru-
mén-ti, alle-lú-ia: et de-
pe-tra, mel-le sa-tu-rá-vit e-os, alle-lú-ia,
al-le-lú-ia, al-le-lú-ia. Ps. Exsul-tá-te
De-o adiu-tó-ri nostro: iu-bi-lá-te De-o Ia-cob.

De Heer heeft zijn volk gevoed met tarwebloem, alleluia; Hij heeft het verzadigd met honing uit de rots, alleluia, alleluia, alleluia. Ps. Juicht voor God, onze helper; jubelt voor de God van Jakob.

①

182:001-07:66

Voorbeeld van eigen editie:

de wit afgebeelde noten dienen enigszins verbreed gezongen te worden;
zij vertegenwoordigen de diverse tijdswaarden: syllabische waarde, neum- en woordafronding, episemata etc.
De tijdsduur der verbredingen dient uitsluitend afgelezen te worden aan de gebaren van de dirigent.

Na 1990 zijn we begonnen om de uitvoering van het repertoire der wisselende gezangen zoveel mogelijk te baseren op de neumen zoals aangegeven in het zogeheten Graduale Triplex, de gerestitueerde melodieën van Chris Hakkenes' Graduale Lagal en de Vorschläge zur Restitution uit het tijdschrift Beiträge zur Gregorianik. Dit om wat meer recht te doen aan de oorspronkelijke uitvoeringswijze van deze zang, hoewel het bepaald géén wetenschappelijke editie is maar uitsluitend praktijkmateriaal, samengesteld voor eigen liturgisch gebruik. De uitgave van het Graduale Romanum van 1974 is minder geëigend voor deze wijze van zingen. De koorleden zingen derhalve alléén nog vanaf kopieën met genoemde eigen editie zoals bovenstaand voorbeeld aangeeft.

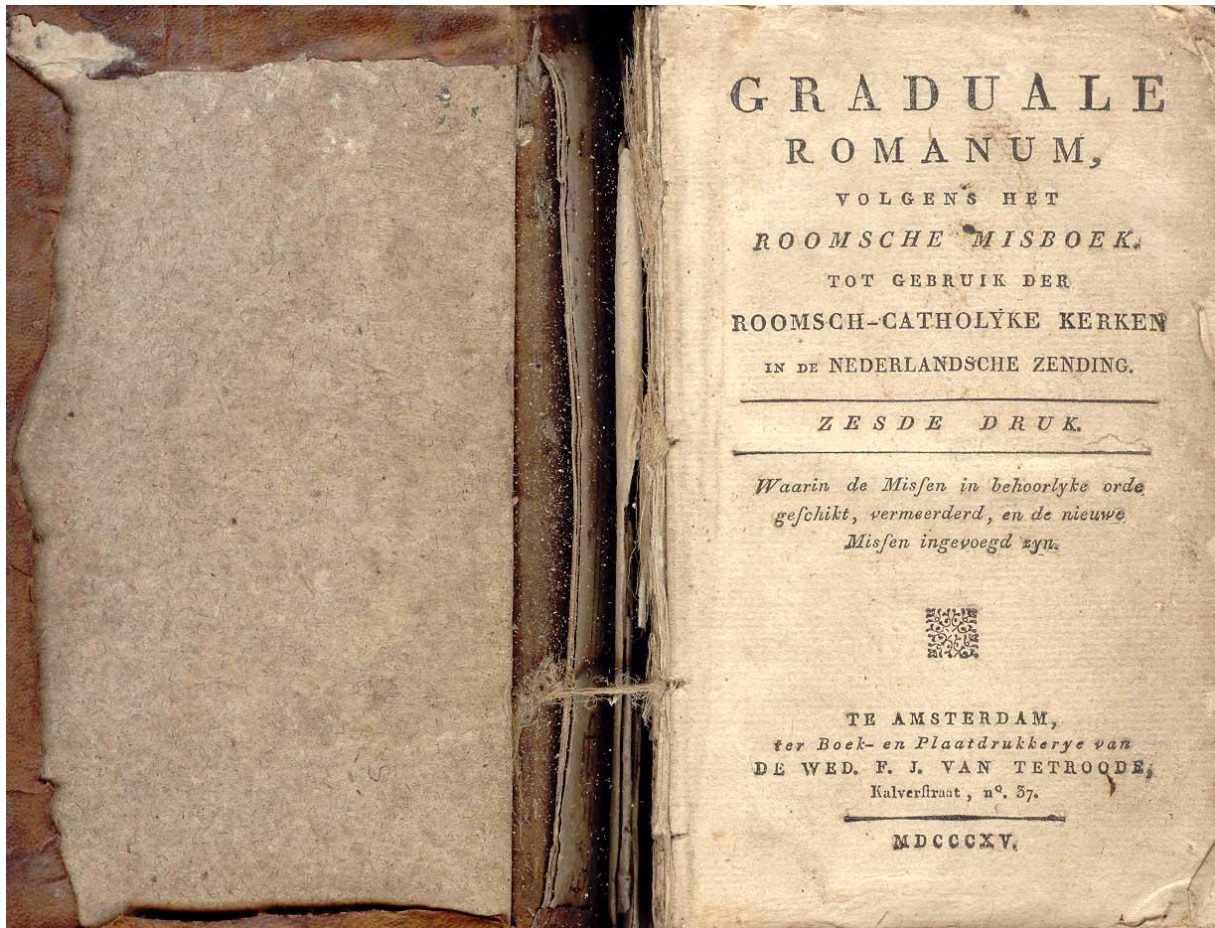
2:

GREGORIAANSE ZANGBOEKEN, ELDERS UIT TWENTE,
DIE WAARSCHIJNLIJK OOK IN DE PLECHELMUS IN DE EREDIENST GEBRUIKT ZIJN:

**GRADUALE
ROMANUM,**
VOLGENS HET
ROOMSCHE MISBOEK.
TOT GEBRUIK DER
ROOMSCH-CATHOLYKE KERKEN
IN DE NEDERLANSCH-ZENDING.

ZESDE DRUK

Waarin de Missen in behoorlyke orde
geschikt, vermeerderd, en de nieuwe
Missen ingevoegd zijn.

TE AMSTERDAM
TER BOEK- EN PLAATDRUKKERYE VAN
DE WED. F.J. VAN TETROODE,
Kalverstraat, n°. 37.
MDCCCXV

Dit boek is in particulier bezit te Saasveld en afkomstig van de zolder van boerderij "de Cönninck" in de buurtschap Buren, gelegen tussen Borne, Hengelo en Delden. Deze Tetroode- editie is hoogstwaarschijnlijk gebruikt in de St. Stephanus, parochiekerk van Borne. Ook de overige Twentse parochiekerken zullen deze uitgave gebruikt hebben, hoewel ook andere edities van het Graduale en Vesperale Romanum in omloop waren. Zie daarover de aantekening in het Directorium uit 1827 (geciteerd in het boek Plechelmus, p. 234, n. 52), waarin gewag gemaakt wordt van de volgende gezangboeken, gebruikt in de parochies van de Hollandse Zending: Graduale Bloemen 1730; Antiphonarium Bloemen 1726; Graduale erven Stigter 1763; Stigter Antiphonarium 1765; het zogeheten Nieuwe Graduale en Antiphonarium en tot slot het Kleine Graduale 1792 en Antiphonarium 1803.

Uit de "Voorrede" van dit Graduale Romanum op p.2 blijkt dat dit Graduale een nieuwe uitgave is van het zogeheten "Kleine Graduale Romanum", geheel naar voorbeeld van de negende druk van het "grootte Graduale Romanum", bij dezelfde drukker verschenen. Ook heeft men voor deze nieuwe uitgave de "Korte onderrechting over den Gregoriaanschen

Zang” uit het grote Graduale overgenomen, die “niet genoeg, ter beoeffeninge kan aangeprezen worden.” Volgens een aantekening op p. 4 is deze “onderrechting” blijkbaar geschreven in 1789; de naam van de auteur is niet vermeld.

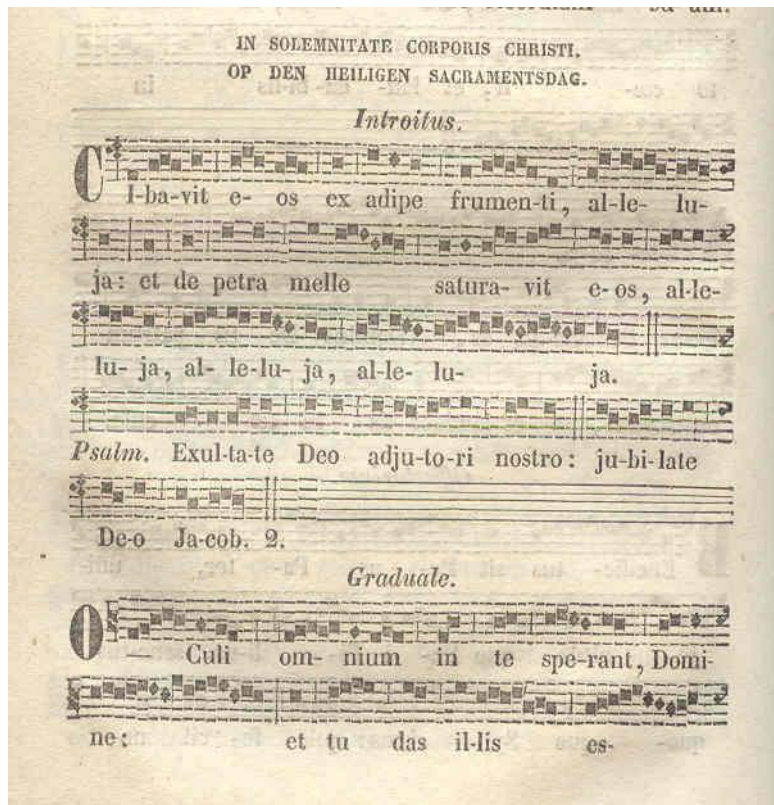
Vergelijking van de gregoriaanse melodieën van het Tetroode- Graduale met die uit Noord-Nederlandse middeleeuwse handschriften wijst uit, dat deze melodieën in de loop der eeuwen relatief weinig verminkt zijn geraakt. De overlevering der gregoriaanse melodieën in de Noordelijke Nederlanden steekt kwalitatief gezien vër uit boven de editie van de zogeheten 17^e-eeuwse Medicea uit Rome en de daarvan afgeleide 19^e-eeuwse neo-Medicea, uitgegeven door Pustet te Regensburg.

GRADUALE ROMANUM
OF
MISGEZANGEN
VOOR DE
ROOMSCH-KATHOLIEKE KERKEN
IN
NEDERLAND

VERMEERDERDE EN VOLLEDIGE UITGAVE

'S HERTOGENBOSCH,
P.N. VERHOEVEN,
Drukker en Boekhandelaar van Z.H. PIUS IX.
(*Pius IX was paus van 1846 tot 1878*)

Een exemplaar van dit Graduale Romanum bevindt zich in het archief der Mariageboorteparochie te Lossers en zal ongetwijfeld gebruikt zijn in de eredienst in de 19^e-eeuwse voorganger van deze parochiekerk.

De melodieën van dit boek komen geheel overeen met de hiervóór besproken Tetroode-
editie uit 1815.

Guus Goorhuis, januari 2014